

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

D. Dionysii Carthusiani, luculenta iuxta ac compendiaria in Acta apostolorum exegesis siue commentaria

Dionysius <Cartusianus>

Coloniæ, 1532

VD16 D 1926

Declaratio 22 ca viri f[rat]res & p[at]res art 22

urn:nbn:de:hbz:466:1-38702

IN ACTA APOS: EXEG.

præcepta vero ceremonialia quoniam figuratiua erant Christi & mysteriorum ipsius ac cultus noui testamenti, in noua lege non obligant, nec Euangelio diuulgato fuerant obseruanda. Nam veritate veniente ac patefacta cessat figura, & si adhuc obseruarentur, hoc esset ipso facto asserere Christum nondum venisse. Præcepta demum iudicialia non erant sic figuratiua, iccirco in lege noua possent seruari, si ab aliquo cuius est leges cõdere inrituerentur.

Expositio capituli vicesimi secūdi.
Viri fratres & patres.

Articulus vicesimus secundus.

Viri fratres & patres audite nunc, quam ad vos reddo rationem. Cum audissent autem quia hebræa lingua loqueretur, magis præstiterunt silentium. Et dixit. Ego quidem sum vir iudeus natus in Tharso Ciliciæ, nutritus autem in ciuitate ista secus pedes Gamalielis eruditus iuxta veritatē paternæ legis. .i. legis Moyssi, quam pater meus & prædecessores mei seruauerunt. porro secundum Bedam, parentes pauli de oppido quodam Galilææ fuerunt, quo a Romanis capto per dispersionem uenerunt & habitauerunt Tharsum Ciliciæ, Filium autem suum paulum miserunt Hierusolymam ob studia legis. Qui a Gamalielle viro doctissimo ibidem instructus est. Et æmulator legis sicut vos omnes hodie. Sicut, notat hic similitudinem aliquam non totalem, imo nec magnam. Siquidem ante conuersionem suam paulus dum persequeretur credentes in Christum, habuit æmulationem zelumque legis indiscretum & excæcatum, sicut & isti infideles iudæi, sed quando hæc dixit, æmulator fuit legis secundum spiritalem ipsius intelligentiam, non scdm literam occidentem, iuxta quam isti æmulabantur eam, qui hanc viam. Scilicet euangelicam fidem ac legem. Et persequutus sum vsq; ad mortem. Quorundam q me procurante occisi fuerunt pro fide hac, quorum Stephanus fuit vnus. Et alligās & tradens in custodiam. .i. in carcerem. Et viros ac mulieres, sicut

princeps sacerdotum testimonium reddit mihi. Factum est autem appropinquante me Damasco, media die subito de caelo circumfulsit me lux copiosa, & decidens in terram, audiui vocem dicentem mihi. Saule Saule, quid me persequeris? & c. Ista capitulo .9. exposita sunt & descripta. Et qui mecum erant, lumen quidem viderunt, vocem autem eius qui loquebatur mecum, non audierunt. Unde quod .9. capitulo ait paulus, vocem quidem audientes expositum est ibi de voce pauli, non Christi, Beda tamen hoc loco innuit utrunque de voce Christi intelligendum, ita quod sonum confusum audierunt. Ideo supra dixit paulus. Vocem quidem audientes, non autem vocis seu verborum distinctionem. Estque simile de voce quae Ioannis .12. legitur facta. Cum enim Christus dixisset, pater clarifica filium tuum, venit vox dicens Et clarificauit, & iterum clarificabo. Cuius sonum quidam confuse audientes, dixerunt, tonitruum factum esse. Alii qui distinctius perceperunt, dixerunt quod verum est. Angelus ei loquutus est. Et cum non viderem per claritatem luminis illius. Sicut quae soli intendit, impedit in visu alterius rei. Ad manus deductus veni Damascum. Ananias autem, & c. dixit mihi. Deus patrum nostrorum perordinauit te, ut agnosceres voluntatem eius. Qua vult homines fidem Christi suscipere. Et videres iustum. Id est, Christum inspiceres siue cognosceres, quando apparuit tibi in via, & maxime infra triduum, quo in Damasco caecus fuisti, non comedens neque bibens. Tunc enim raptus fuit ad tertium caelum. & audires vocem ex ore eius, quia testis eris illius ad omnes homines eorum quae vidisti & audisti, & c. Factum est autem reuertenti mihi in Hierusalem & oranti in templo, fieri me in stupore mentis. Id est, extasim quandam incidere per eleuationem mentis in deum, sicut in prophetis visionibus fit alienatio a sensu exteriori. Istud contigit paulo cum a Damasco redisset in Hierusalem, de quo reditu dictum est supra. & videre illum. Scilicet Christum. Dicentem mihi. Visio ista fuit in spiritu, & imaginaria grat, angelico famulatu exhibita, sicut & illa quam si-

Apoc. 1.

bi in Apocalypsi factam describit sanctus Ioannes. **L** Festina & exi cito de Hierusalem, quoniam non recipient habitatores eius **L** testimonium tuum de me. Et dixi. Domine ipsi sciunt, quia ego eram concludens in carcerem & cedens **L** per manus aliorum **L** per synagogas eos qui credebant in te. Et cum funderetur sanguis

Actus. 7.

Stephani, ego astabam **L** quasi dicat. Ista possunt eis sufficere ad credendum, quod non nisi a deo conuersus et missus sum. **L** Et dixit **L** Christo **L** ad me. Vade quonia ego ad nationes longe, mittam te. Audiebant autem Iudei **L** eum **L** scilicet paulum **L** vsq; ad hoc verbum **L** cum silentio, quo audito impatientia superati, eo quod diceret se diuinitus missum ad gentilium conuersionem, reprobatis obstinatis & derelictis ipsis iudæis **L** gentiles uelut canes spernebant **L** & leuauerunt uocem dicentes. **L** Feruor & impetus animi, facit in magna prorumpere uocem, nam causa aucta, augetur effectus. **L** Tolle **L** o tribune **L** de terra **L** id est, de hominum communione **L** eiusmodi **L** deceptorem. **L** Non enim phas est eum uere **L** Isti incorrigibiles uerba pauli verificauerunt, quibus iam dixit sibi a Christo prænunciatum, quod testimonium suum nequaquam reciperent. **L** Vociferantibus autem eis, & proiicientibus uerba sua, & puluerem iactantibus in aerem **L** p quæ omnia animorum suorum turbulenti am & furorem monstrarunt **L** iussit tribunus induci eum in castra **L** uidelicet in turrem, de qua precedenti capitulo dictum est **L** & flagellis cedi & torqueri eum, ut scirent propter quã causam sic acclamarēt ei. **L** Suspicebatur enim tribunus, quod non nisi ob grauem excessum, tam impetuose contra paulum mouerentur **L** Et cum astrinxisset eum loris **L** seu funibus, uel catenis **L** dixit astanti sibi Centurioni paulus. Si hominem Romanum **L** utpote ciuem urbis illius **L** indemnatum **L** .i. de nullo excessu, scdm processum & ordinẽ iuris conuictum **L** licet uobis flagellaret **L** Quasi dicat, ne quã. Magnis em priuilegijs gaudebant ubiq; ciues Romani, inter quã unum fuit, ne ante iudiciariam culpę ostensionem aliqua pœna afficerēt. **L** Quo audito centurio accessit

ad tribunū dicens. Quid acturus es? Quasi dicat. Magno te exposuisti piculo, quā Romani Imperatoris incides irā, si quæ egisti pcepit. Hic enim hō ciuis Romanus est. Accedens autem tribunus dixit. Dic mihi, si ciuis Romanus es? At ille dixit. Etiam. Rñdit tribunus Ego multa summa pecunię ciuilitatem hanc assequutus sum. .i. cum magna eam emi pecunia. Et ait Paulus. Ego autem & natus sum. Non quod Paulus natus sit Romæ, sed quia pater eius Legatis Romanorum honorifice obuiauit, tam reuerenter se & sua eis exhibuit, quod ciuilitatem hanc sibi largiti sunt, pro ipso & pro filiis suis antequam Paulus esset natus. Idque diuina factum est ordinatione pro commodo Pauli, q̄ hanc ciuilitatem allegauit, non quod pro Christo pati & mori paratus non uerit, sed quia humana industria potuit uti ad excutiendum se de hostium manibus, ut amplius fructificaret in mundo. Protinus ergo discesserunt ab illo, qui eum erant torturi. Tribunus quoque timuit postquam rescieuit. .i. vere cognouit, inquisitione diligentiore peracta. Quia ciuis Romanus esset, & quia ligasset eum. Timens de hoc apud Romanos accusari. Postera autem die uolens scire diligentius, quæ ex causa accusaretur a Iudæis, soluit eum, & iussit sacerdotes conuenire, & omne consilium Iudæorū, & adducens Paulum, statuit inter illos.

¶ Elucidatio capituli. XXIII. Intendens autem in concilium Paulus.

Articulus uicesimus tertius.

Intendens autem in concilium Paulus. .i. Iudæorū principes consulesque aspiciens. Lat. Viri fratres ego omni conscientia bona conuersatus sum antedem, usq̄ in hodiernum diem. Conscientia scōm Thomam non potentiam aut habitum nominat, sed actum. Sicq̄ in vno hoīe est cōscientia vna in gñe, sed multæ in specie, secundum quod homo in varijs actibus virtuosus, diuersas in eis conscientias habet bonas.